

**Дејан Методијески, Оливер Филипоски,
Никола Цуцулески, Нако Ташков, Георги Мичев,
Чедомир Димовски, Емилија Тодоровиќ**

**ТУРИСТИЧКО ВОДЕЊЕ:
СПЕЦИФИКИ НА
АЛТЕРНАТИВНИТЕ ФОРМИ
НА ТУРИЗАМ**

Скопје, 2018

Автори: д-р Дејан Методијески, д-р Оливер Филипоски, д-р Никола Цуцулески, д-р Нако Ташков, д-р Георги Мичев, м-р Чедомир Димовски, м-р Емилија Тодоровиќ

Рецензенти: д-р Тања Ангелкова Петкова, д-р Кристијан Џамбазовски

Лектор: д-р Толе Белчев

Дизајн: ЗГ Туристика

Печати: Печатница Дуле 99

Тираж: 100

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје
338.48(497.7)

ТУРИСТИЧКО водење: специфики на алтернативните форми на туризам
/ Дејан Методијески ... [и др.]. - Скопје : Туристика, 2018. - 197 стр.
: илустр. ; 21 см

Фусноти кон текстот. - Други автори: Оливер Филипоски, Никола Цуцулески,
Нако Ташков, Георги Мичев, Чедомир Димовски, Емилија Тодоровиќ

ISBN 978-608-4872-01-6

1. Методијески, Дејан [автор] 2. Филипоски, Оливер [автор] 3. Цуцулески, Никола [автор] 4. Ташков, Нако [автор] 5. Мичев, Георги [автор] 6. Димовски, Чедомир [автор] 7. Тодоровиќ, Емилија [автор]

а) Туризам - Алтернативни форми - Македонија

COBISS.MK-ID 109265930

Содржина

Предговор	8
1. ДЕФИНИРАЊЕ, ВИДОВИ И ЗНАЧЕЊЕ НА ТУРИСТИЧКОТО ВОДЕЊЕ	10
1.1. Дефинирање на поимот туристичко водење.....	10
1.1.1. Поим и дефинирање на туристичкото водење	10
1.1.2. Значењето на туристичкото водење за туризмот	25
1.1.3. Социјални и културни аспекти на туристичкото водење	26
1.1.4. Меѓународни организации поврзани со туристичкото водење	27
1.1.5. Туристичкото водење во Македонија.....	28
1.2. Историски развој на туристичкото водење	37
1.3. Критериуми за поделба на различните видови туристичко водење	44
1.3.1. Поделба на туристичкото водење и туристичките водичи.....	44
1.3.2. Туристички водич.....	48
1.3.3. Туристички придружник	50
1.3.4. Агенциски претставник.....	51
1.3.5. Кустос во објект на култура	55
1.3.6. Водич во планина.....	57
2. ПОДГОТОВКА НА ГОВОР ЗА ТУРИСТИЧКО ВОДЕЊЕ И ДОПОЛНИТЕЛНИ УСЛУГИ.....	61

2.1. Основни начела на подготовка на говор на туристичкиот водич.....	61
2.1.1. Користење на литература за подготовка на говорот.....	61
2.1.2. Користење на интернет извори за составување на говор.....	63
2.1.3. Посета на локации за запознавање со маршрутата на водење	64
2.1.4. Составување на говор и содржина за туристичко водење	64
2.1.5. Составување на говор според интересите на туристите.....	69
2.2. Карактеристики на туристичкиот говор.....	70
2.2.1. Важни аспекти на вербалната комуникација	70
2.2.2. Посебни начини на реализација на говорот	70
2.2.3. Карактеристики на туристичкиот говор....	71
2.2.4. Туристичкиот водич како презентер на својата земја.....	73
2.3. Дополнителни услуги во туристичкото водење.....	74
2.3.1. Сместување на гости во објекти за сместување	74
2.3.2. Водење на групи во угостителски објекти за исхрана и пијалок.....	75
2.3.4. Посета на културно-историски, спортско-рекреативни објекти и национални паркови и заштитени подрачја.....	76

2.3.5. Финансиско работење на туристичкиот водич	76
2.3.6. Изработка на извештаи од туристичко водење	78
3. АКТИВНОСТИ НА ТУРИСТИЧКИОТ ВОДИЧ ПОВРЗАНИ СО ТУРИСТИЧКО ВОДЕЊЕ	81
3.1. Опфат и временска рамка на туристичкиот разглед	81
3.1.1. Избор на почетна и крајна точка на разгледот	81
3.1.2. Временска рамка на започнување и завршување на разгледот	82
3.1.3. Водење на групи со различен вид на транспорт	85
3.1.4. Водење на групи во различни временски услови	93
3.2. Водење на различни видови на групи	94
3.2.1. Водење на групи	94
3.2.2. Водење на индивидуални туристи	95
3.2.3. Придружување и трансфери	96
3.2.4. Водење на лица со посебни потреби	98
3.2.5. Мерки за прва помош при водење на групи	100
3.3. Водење на групи надвор од земјата	102
3.3.1. Поим, дефинирање и видови царини	102
3.3.2. Царинско работење	112
3.3.3. Законска регулатива поврзана со царинското работење во Република Македонија	127

3.3.4. Меѓународни организации поврзани со царината.....	132
4. КОМУНИЦИРАЊЕ НА ТУРИСТИЧКИОТ ВОДИЧ СО УЧЕСНИЦИТЕ ВО ТУРИСТИЧКОТО СТОПАНСТВО	135
4.1. Видови на комуникација на туристичкиот водич со учесниците во туристичкото стопанство	135
4.1.1. Значењето на комуникацијата за туристичкото водење	135
4.1.2. Комуникација со приватен сектор.....	138
4.1.3. Комуникација со јавен сектор.....	139
4.1.4. Комуникација со невладини организации	140
4.1.5. Комуникација со колеги туристички водичи	141
4.2. Комуницирање со различни видови туристи	141
4.2.1. Комуникација со различни карактери на туристи	143
4.2.2. Комуникација на странски јазик	143
4.2.3. Комуникација со домашни групи туристи	144
4.2.4. Култура на однесување на туристичкиот водич.....	144
4.3. Методи на испитување на учесниците во туристичкиот разглед.....	146
4.3.1. Методи на испитување на учесниците во туристичкиот разглед (набљудување, интервју, анкета)	146

4.3.2. Изработка на анкетен прашалник за учесници во туристичкиот разглед	147
4.3.3. Анализа на анкетен прашалник од туристички разглед	149
4.3.4. Препораки за подобрување на туристичкиот разглед	149
5. СПЕЦИФИКИ НА ТУРИСТИЧКО ВОДЕЊЕ КАЈ АЛТЕРНАТИВНИТЕ ФОРМИ НА ТУРИЗАМ.....	151
5.1. Специфики на туристичкото водење поврзани со екотуризам.....	152
5.2. Водење туристи и карактеристики на вински туризам	155
5.3. Туристичко водење и крстарења.....	162
5.4. Туристичко водење при конгресен туризам	170
5.5. Водење во музеи.....	171
5.6. Шопинг туризам и туристичкото водење	172
5.7. Туристичко водење и религиозен туризам	175
5.8. Специфики на туристичкото водење кај спортскиот туризам.....	176
5.9. Водење групи при ученички и студентски екскурзии и патувања	179
5.10. Туристичко водење и здравствен туризам	183
Користена литература	186

Предговор

Оваа книга, насловена како „Туристичко водење: специфики на алтернативните форми на туризам“ е наменета за сите кои работат во туристичкиот сектор, за академската јавност, учениците, студентите, истражувачите, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со туристичкото водење. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на туризмот од аспект на туристичките водичи.

Материјалот во книгата е поделен во пет поглавја. Во првиот дел е опфатен материјалот кој се однесува на дефинирање и објаснување на терминот туристичко водење, историскиот развој на туристичкото водење и критериумите за поделба на различните видови на водење на туристи.

Вториот дел го обработува материјалот поврзан со подготовка на говор за туристичко водење, карактеристиките на туристичкиот говор и дополнителните услуги во туристичкото водење.

Во третиот дел се разгледуваат активностите на туристичкиот водич поврзани со туристичкото водење, како опфат и временска рамка на туристичкиот разглед, водење на различни видови на групи и водење на групи во странство.

Четвртиот дел е посветен на комуницирањето на туристичкиот водич со учесниците во туристичкото

стопанство. Опишани се карактеристиките на различната комуникација која се користи при комуницирањето со туристите, како и методите на испитување на учесниците во туристичкиот разглед.

Во петтиот дел се обработуваат спецификите на туристичкото водење кај различни форми на алтернативен туризам како екотуризам, религиозен туризам, вински туризам, здравствен туризам, шопинг, крстарења, спортски туризам и ученички и апсолвентски екскурзии.

Во изработката на книгата користена е соодветна стручна литература и интернет извори од областа на туризмот и туристичкото водење. Имајќи предвид дека ова е прво издание на книгата, можеби сме пропуштиле некои важни елементи поврзани со туристичкото водење. За сите забелешки, мислења и коментари, авторите ќе Ви бидат благодарни и ќе ги земат предвид при создавањето на второто дополнето и проширено издание. Исто така, искажуваме благодарност и до сите наши колеги и соработници кои дадоа придонес во обезбедувањето на неопходните материјали за комплетирање на книгата, како и на рецензентите за укажаните сугестии за финалното комплетирање на овој материјал.

Од авторите